

"Peče
me
vest"

str. 2.

Lepe
lipse

str. 3.

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 4. julija 1991 · Leto I, št. 11 · Cena 10 forintov

V nekaj vrsticah je zelo težko napisati, kaj vse je Slovenija doživela v zadnjih junijskih dneh. Bila je to vojna. Ali ta vojna še traja v trenutkih, ko to pišem (ponedeljek, 1. 7. 1991, ob 7. 05) še vedno ni znano. Prišlo je do premirja in vojska, se pravi Jugoslovanska ljudska obramba, naj bi se vrnila v kasarne.

Kje se je vse skupaj začelo? Konec lanskega decembra so slovenski državljani v veliki večini rekli DA na plebiscitno vprašanje, če so za samostojno in neodvisno državo. Sestmesečni rok se je iztekel 26. junija, ko je bila slovesno razglašena neodvisna in suverena Slovenija. Kot kaže, to tistim, ki hočejo še naprej enotno Jugoslavijo, ni bilo po volji. Ko je Slovenija na mejnih prehodih dvignila zastavo svoje nove nacionalne države, je Jugoslovanska armada skleni-

KO OROŽJE GOVORI...

Prek Mure tanki niso uspeli priti (zato pa je bilo nekaj zračnih napadov), toda uspelo se jim je prebiti v Gornjo Radgono, kjer so jugoslovanske vojske obkolili slovenski teritorialci.

Foto: D. Loparnik

la, da bo zavzela mejne prehode. Kmalu nato je prišlo do spopadov, in to ne samo na meji, začele so padati prve žrtve, tudi civilisti.

Sicer pa so načrti akcije OKOP mnogo širši, saj je Jugoslovanska armada želela tudi odstraniti slovenske organe oblasti in ponovno vzpostaviti socializem.

In Pomurje? Mostovi na Muri so blokirani, zato se Jugoslovanski armadi ni uspelo prebiti v Prekmurju. Prehodi na Hodošu, Dolgi vasi, Kuzmi in Gederovcih so tako v rokah slovenske vojske.

Mnenje mednarodne javnosti se vse bolj vključuje v reševanje problemov in za slovenska stališča je vedno več razumevanja. Tudi predsednik slovenske zveze je poslal pismo madžarskemu ministrskemu predsedniku Antalulu, ki ga lahko preberete na drugi strani.

se

MADŽARSKI TISK O OSAMOSVOJITVI SLOVENIJE

James Baker je poskusil nagovoriti Jugoslavijo za enotnost, Razdružitve se ne pomeni konca federacije — take in podobne naslove imajo članki o položaju v Jugoslaviji v madžarskih časnikih.

Dnevnik *Népszabadság* poudarja, da je Baker na petkovih razgovorih v Beogradu posredoval stališča ZDA. Združene države menijo, da je treba ohraniti enotnost Jugoslavije, nadaljevati z demokratizacijo, ohraniti spoštovanje človekovih pravic in preiti na tržno gospodarstvo.

Popoldne se je ameriški državni sekretar sestel s predsedniki republik. Na vprašanje, ali bi ZDA priznale suvereno Slovenijo, je dal negativen odgovor. Dodal je, da je Washington proti enostranskim akcijam, izjemo bi naredil le, če bi prišlo do razdružitve s pogovori, piše *Népszabadság*.

"Države Evropske skupnosti ne bodo priznale suverene Slovenije in Hrvaške, če se repub-

liki enostransko odločita za odcepitev od federacije," smo lahko prebrali v *VAS NEPU*, dnevniku Železne županije, 24. junija.

Državni časniki so istega dne poročali o sobotnih pogovorih med Slovenijo in Hrvaško v Zagrebu. Poudarili so, da sta republik pripravljene na ustanovitev skupnosti suverenih držav, če bodo tudi drugi za to. Pripravljene sta na dialog z vsemi republikami, ki spoštujejo človekove in manjšinske pravice, ter priznavajo pravico narodov do samoodločbe oz. splošna demokratična načela.

Z naslovom *Odštevanje* je 25. junija objavil daljši članek na prvi strani dnevnik *Pesti Hírlap*. Dan pred osamosvojitvijo je poročal o tem, da Slovenija po izjavi v Bruslju poskuša pomiriti domačo in mednarodno javnost, da gre pri odhajanju Slovenije iz Jugoslavije za formalno-

pravno akcijo.

Ministrski predsednik Lojze Peterle je na tiskovni konferenci poudaril, da je osamosvajanje Slovenije proces, ki se bo nadaljeval tudi po 26. juniju. Slovenska stališča o vojski in zunanji politiki so jasna, piše omenjeni dnevnik.

Slovenije se bo jutri "ločila", smo lahko prebrali v *Magyar Hírlapu*. "Kaj se bo zgodilo v sredo, 26. junija, v Sloveniji?" sprašuje časnik. Tačas nihče v Jugoslaviji ne ve odgovoriti na to vprašanje, kajti položaj ni jasen niti slovenskim poslancem. "Zgodovinsko" sejo slovenske skupščine, na kateri bodo sprejeli deklaracijo o samostojnosti, naj bi bila 26. junija zvečer. Ni pa še znano, ali bo to deklaracija o razdružitvi ali odcepitvi, piše *Magyar Hírlap*.

M. S.

MADŽARSKI VELEPOSŁANIK V BEOGRADU ISTVÁN ÓSZI SPOROČA:

"PEČE ME VEST"

Madžarski veleposlanik v Beogradu István Ószi se je v spremstvu generalnega konzula v Zagrebu Gáborja Bagija mudil na dvodnevem obisku v Sloveniji. Najprej je obiskal Ljubljano, kjer se je pogovarjal s predstavniki slovenskega parlamenta, nato pa je nadaljeval pot v Pomurje, kjer so potekali pogovori z vodstvom soboške in lendavske občine ter s predstavniki Pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti. Madžarski diplomat si je ogledal tudi prosenjakovsko dvojezično osemletko in mejni objekt v Martinju.

Veliko besed je bilo tudi tokrat namenjenih aktualni temi: Odpiranju meje med Slovenijo in Madžarsko. István Ószi je dejal: "Peče me vest, ker nam še vedno ni uspelo odpreti mejnega prehoda Martinje-Gornji Senik. V zadnjih mesecih je bilo porabljenega dosti papirja, spremenilo pa se je le malo. Vzrokov najbrž ni treba naštevati, toda zdaj moramo biti bolj energični in uresničiti obljubo, da se bosta na prehodu srečala predsednika Göncz in Kučan ter mejni prehod tudi za stalno odprla."

In kdaj naj bi se to zgodilo? Po slovenski osamosvojitvi naj bi Slovenija in

Madžarska podpisali meddržavni sporazum, s katerim bi določili vrstni red in tudi čas odpiranja prehodov med obema državama. Še letos naj bi bila na vrsti prehoda Martinje-Gornji Senik in Pince-Tornyiszentmiklos, nato pa še drugi. Po najbolj optimističnih napovedih naj bi se to zgodilo že avgusta, ko naj bi se zašasno odpiranje meje ob obisku papeža na Madžarskem podaljšalo kar za stalno.

Po ogledu prehoda v Martinju se je porodila tudi ideja o tem, da bi v mejnem objektu, ki bo kmalu končan, svoj prostor našli tako

slovenski kot madžarski obmejni organi in da bi zato madžarska stran gradila mejni objekt v Tornyiszentmiklosu. Po besedah veleposlanika si madžarska stran želi odprtih meja, saj načrtujejo kar 60 novih prehodov ob celotni meji. Če bi gradili takšne stavbe kot doslej, bi potrebovali veliko denarja, zato je potrebno racionalno obnašanje tudi pri gradnji objektov in ureditvi infrastrukture na mejnih prehodih. Tako je treba iskati enostavne tehnične rešitve, skupne objekte, ki bodo zagotovili osnovne funkcije za delo. Skratka, potrebno je prisluhniti potrebam ljudi, ki živijo ob meji.

KAJ MENITE?

lj resničen zgled sožitja ter tolerance med narodi in državami."

(Geza Bačič, republiški svetovalec za narodnosti, Murska Sobota)

"Mislim, da je s tem Madžarska postala teoretično in tudi praktično neodvisna, suverena država, vsaj v tem, da ni več tujih vojakov na ozemlju Madžarske. Menim, da smo to naredili na precej čuden način in so tu in tam prevladovala čustva. Zelo dobro je, da so sovjetski vojniki odšli iz Madžarske, ampak s tem smo tudi poslabšali odnose s Sovjetsko zvezo. Poslabšali so se zlasti gospodarski odnosi, ki bi bili za Madžarsko zelo pomembni. Saj, kot vsi vemo je zelo težko priti na zahodni trg, mi pa smo se umaknili s trga, kamor bi

lahko prodajali še desetletja."

(Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem, Monošter)

"Zvoniti bi tarbelo kak na Štajerskon. Tan so to zvonili, da so od tan odšli rusuški sodactja. Dučas, ka so tü bili, so več ziele, pa smo mi leko več odali. Tau je tö eno dje, nej?"

(Ferenc Dančec (Sklaustjini Pek). Slovenska ves)

"Ne samo Madžare, tudi nas Slovence vesli, da smo resnično svobodni. Mislim, da bo ta svoboda ostala za več časa kot kadarkoli v naši zgodovini."

Štefan Toth, župnik, Števanovci)

István Ószi je povedal, da Madžarska z zanimanjem gleda na vse, kar se dogaja v Sloveniji. Pri svojih pogledih izhajajo iz stališča, da oba naroda že dolga stoletja živita drug ob drugem, da se te vezi v marsičem prepletajo, zato bo potrebno zagotoviti možnosti za sodelovanje, ki bo še uspešnejše kot doslej.

Predstavniki madžarske manjšine so poleg problema odpiranja meje opozorili tudi na druge težave, saj menijo, da se matični narodi še vedno preveč ukvarjajo z manjšinami, ki so velike, na njih pa mnogokrat pozabijo. Govor je bilo tudi o cestni in železniški povezavi, pa o medsebojnem informiranju in tudi o gospodarskem sodelovanju, ki še vedno ni steklo tako, kot bi si oboji želeli. Madžarski gost je omenil svetovno razstavo leta 1996, ki naj bi Madžarsko še bolj povezala s sosedi.

Predsednica Pomurske madžarske narodnostne samoupravne skupnosti je veleposlanika pozvala, da sporoči madžarskim oblastem, naj bodo prvi, ki bodo priznali novoustanovljeno slovensko državo, saj je to država v kateri se Madžari v Pomurju dobro počutijo.

Silva Eöry

"Mi smo f taun krajini v meri živei do tegamau. Oni so nej bili tü paulag skvartirani. Ka brodin? Brodin, ka ja dobro, ka so odišli, ka smo zdaj slobaudni ostali, li-tji kvara se nej mejla, aska to nej s toga, ka so tü bili."

(Terezija Kürnjek, računovodkinja, Števanovci)

K.H.

PISMO PREDSEDNIKA ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM, naslovljeno na predsednika madžarske vlade Józsefa Antala

Monošter, 28. 6. 1991

Spoštovani gospod Antal!

Bilo mi je v veliko čast, da sem se ob razglasitvi suverene Slovenije lahko udeležil proslave, ki je bila 26. junija 1991 v Ljubljani. Politično vodstvo Slovenije je izrazilo zadovoljstvo, da so se slovesnosti ob avstrijskih deželnih glavarjih udeležili tudi predstavniki Železne in Zalske županije. Bili smo priča dogodku, ko je 2-milijonski slovenski narod odgovorno in dostojanstveno izrazil svojo voljo in odločitev za lastno državo. Upam, da državljani Madžarske, ki so jo pred kratkim zapustile sovjetske enote s simpatijami spremljajo prizadevanje slovenskega naroda. V teh urah pa, ko odmeva na ozemlju Slovenije hrup tankov Jugoslovanske armade, zgolj naklonjenost ni dovolj. Zaradi tega se kot madžarski državljan slovenske narodnosti in kot predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem obračam na madžarsko vlado s prošnjo, da prizna mlado slovensko državo in obsodi brezobzirno agresijo jugoslovanske vojske proti državi Sloveniji, ki je bila ustanovljena na podlagi plebiscita.

Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem
Jože Hirnök

LEPE LIPE

Zdaj mi je že malo žau, ka sa tiste matere, štere s Sicilije pejški dejo do Černobila, nej proso, ka aj skejn več lip to posadijo. Ka je tau drejva nas Slovincov. Té ženske na svojoj 4.500 km dugi pauti po sikšon daseton kilomejtari eno drejvo posadijo. V Monoštri, v enon velkon indijanskon šotori sa italijansko voditelico dosta fse spıtavo, depa tau mi nej napamet prišlo. Pa sa ji pravo, ka sa ge tó Slovenec gé. Nej emigrant iz Jugoslavije, nej, kak una misli, liki tú kaulik Monoštra Slovinci živemo že dosta stau lejt.

Ka te ženske matere tak rade majo drejvdje kak svoje mlajše. Ranč zavolo svoje dece, ka če ne de dřevjdja, trave, lasá, travnikov, ftičov, liki samo fsgider več Černobilov bau, te njini mlajši (otroci) nedo mogli živet. Naša Zemla brezi dřevdja bi prej takša bila kak matere brezi dece.

Pa te ge zdaj pozabin te ženske prositi, ka aj po svojoj strašnoj dugoj pauti sken več lip to posadijo, Ka aj sa svejt na spozabi z lip! Ka pod velkov lipov en amlí narod živi! Šteri ranč takšo pravico má na svejti biti kak fse drugo, ka je Baug stvau-ro. Če na smejmo z olinon, pacinon, kemikalijami, atomskimi reaktori na nikoj dejvati lejpo krajino z njenimi malimi raužami, draumnimi ftiči, kak te smej štokoli na nikoj dejvati male narode s političnimi kemikalijami in čemeri?!

Takše norije so mi napamet prišle, ka če so tisti frančiškanski menih (szerzetes), šteri so z njimi, ka jin organizirajo fse, ka je potrejbno, nej v nevarnosti med 25-mi lüštними ženami (blajženi med ženami). Vej če bi ge to fsikši den 35 kilomejtarov mogo klepati v velkoj vročini pa renove liske djo za vačerđjo (vegetarijanke) kak une, leko ka bi mi takše razvüzdane misli nej po glavi ojdle. Depa lipoví listi so sa nej doteknili moje kratke pameti. Pa lipovo cvejtke! Kakši dober tej (čaj) bi si leko sküjale te italijanske, belgijske, francuske, japanske, nenške, holandske pa na vejn kakšne fse vegetarijanke! Pa bi sa jin tak fčasik (takoj) povidla lipa. Naša lipa.

Pa djetle, kak lapau dene (diši) lipa? Pa kak fanj sa je pod njeno senco potegniti, da sunca pačé kak odjen! Pa da dež dé, je kak ena velka darženca. Eške gnesnadén ponin, ka da sa eške mali pojbiček būu, kelkokrat smo s pajdašami vleti nutri pod šalosko lipo vujšli, da sa je dež lejvo. Tau je prava čüda bila. Nika smo nej mokri bili.

Naše ženske pa dejo pa dejo tadale. San Baug vej, gé tá zdaj odijo. Fsgider so bole daleč od mena. Ge pa samo tú sadin, pa nikan na priden. Zaman sa po glavej škra-ban. Ovak sa pa velki ampaš (neroda), ka ge sa njin dau moj atrejs, njinoga sa pa pozabo spro-siti. Ka bi jin don leko spiso, ka aucigamau aj samo lipe sadijo. Sploj blüzi Černobila več nej, nej, liki bole tú sé.

Zdaj, ka 26-oga juniuša obračan en lejpi plakatli z lipovin liston, ka na štero steno aj bi ga gorzakelo (tak, kak da sa en tauvan k spauvadi parpravla?), o ton parmišlavan, če sa ge sploj vrejden toga lipovoga lista?!

Aj pa dosta bole ene leskove šibe?!

Francek Mukič

Prej ali slej pride do najslabše kombinacije nesrečnih okoliščin, zato zavarujte sebe in svoje premoženje pri ZAVAROVALNICI TRIGLAV, Območna enota M. Sobota

Ker življenje potrebuje varnost

XV. SREČANJE SLOVENSKIH ŠPORTNIKOV IZ OBMEJNIH DEŽEL

1991

Športna zveza Slovenije in ZTKO v Kranju sta 22. in 23. junija organizirala v Kranju XV. srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel. Tudi tokrat so se ga udeležili mladi športniki iz Porabja. Naši športniki so se že nekaj tednov pripravljali, da bi se uspešno pomerili s slovenskimi športniki iz avstrijske Koroške, Italije in Kranja. Prvi dan srečanja je bil namenjen prostovoljnim dejavnostim.

Skozi zelene poključke gozdove, ki so del Triglavskega narodnega parka, nas je cesta pripeljala do Šport hotela, ki nam je ponudil sproščeno bivanje sredi nedotaknjene narave. Na 1300 m nadmorske višine najdemo nadvse primeren kraj za priprave športnikov. Da bi tudi med funkcionarji obudili tekmovalni duh, so tudi za nje organizirali tekme, in to na "neboleč" način.

nje in telesno kulturo. Zvečer smo lahko poslušali predavanja svetovno znega alpinista Toma Česna.

V nedeljo, 23. junija, smo se zgodaj "spustili" s Poključke in se za kratek čas ustavili na Bledu. Lepota pokrajine je prevzela vse naše športnike, ki so že nestrpno čakali tekme.

Nogometaši so na atletskem stadionu v Kranju dopoldne odigrali prvo tek-

Nogometaši iz Slovenske vesi na Blejskem jezeru.

Foto: I. Barber

Na športnem igrišču Šport hotela so športni funkcionarji tekmovali v pikadu, šahu, steljanju z zračno puško, v namiznem tenisu, tenisu in biljardu. Geslo srečanja je bilo tokrat Važno je zmagati, ne sodelovati.

Po pikniku, ki je bil namenjen vsem sodelujočim, smo se pogovarjali o obmejnem športu in skupnem "športnem prostoru". Razgovora se je udeležil gospod Peter Vencelj, minister za vzgojo in izobraževa-

mo z gostitelji. Sodnik je bil očitno naklonjen domačim nogometašem in skoraj bi prišlo do pretepa na igrišču. Nogometaši iz Slovenske vesi so prvo tekmo izgubili, zato so igrali drugo le za 4. mesto. Žal so tudi rokometiški izgubili in bili drugi. Četrto mesto so zasedli igralci namiznega tenisa.

Na koncu je bilo na poletnem kopaljšču v Kranju skupno kosilo z razglasitvijo rezultatov in podelitvijo priznanj.

Če ne sodelujemo, tudi na zmago ne moramo računati, posledica sodelovanja pa je lahko tudi zmaga. Letos se to ni posrečilo, z boljšim delom v prihodnje pa lahko tudi zmagamo.

V imenu Zveze Slovincov na Madžarskem se zahvaljujem našim športnikom za udeležbo in jim želim obilo športnih uspehov.

J.H.

NAŠ OGRADEC, NAŠE NJIVE

DIVJAČIN KVAR

Naša krajina Porabje je bogata v divjačini. Tau je veseldje za jagre, dapa briga pa žalost nan, steri zemlo delamo. Srne, jeleni pa divje svinjé sakšo leto velki kvar napravijo na njivaj. Divjačina dela po celoj Europi vekši ali menši kvar. F Francouskon je ta briga tak velka bila, ka od 1976. do 1979. leta so dosta felé prilike vösprobili prauto divjačini.

Na Vérici od 1987 leta tö študéramo tau pitanje. Francouske pa naše izkušnje (tapaszalat) so vöpokazala, ka prauto divjačini zavolé gvüšno nas samo električni pastér leko obrani. Na žalost té pastér dobra pejneze köšta; pa se samo te leko zavü-pamo v njin, če ga sakši den pogledamo. Ka je nej dobro, v red dejamo.

Naš sistem (rendszer) prauto divjačinoga kvara z dva tala stoji. Električno grajsko držijo 110-120 centi visike lesene sojé. Dobro je, če vrkaj po sojej z umetnoga materiala (műanyag) ali s platna 1-2 centi šurki trak (szalag) potegnemo. Tau divjačina ešče vnoči tü vidi pa ne skauči notri v grajko, ne ftrgne draut. Električni draut more biti 1-1,2 milimetre kusti pa ne smej ridjaviti. Z tauga dva radá trbej vöpotegniti. Vrnji na 90, spaudnji pa na 30-40 centi visiko more na izolatori (szigetelök) zvezani biti.

Najbaugše je, če električni pastér z akumulatoron dé, te ga bliskanca ne pokvari. Té aparat na minuto 40-60 krat vdari; preveč visiko napetost (feszültség) da pa malo mauči ma. Tak je tau, kak da z bičon ščuknamo, fejs ščipna, dapa v živini kvar ne deja. Pastér ne pokvari pokrajino.

Srna pa jelen brš vöspoznajo pastéra, pa ga okrauzijo. Divja svinja je nej tak čedna. Fčasik ešče draut tü ftrgne, dapa po tiston več ne pride, največkrat si drügo mesto ištje.

— Za gvüšno obrambo (védelem) moremo paziti na tau:

— Zavolé krepke izolatore moremo nücati. Tau visiko napetost za 220 voltov na redjani izolatori ne zdrži-

mora biti najmenja 1 meter globoko, v süči neda zavolé mauči;

— Akumulatora moremo fčajti napunjavati.

Slaba mauč ne obrné na-

jo, mauč da nan tatekla kak voda z lüjknjaste kante;

— Trava ne smej do drauta dosegniti, po njej mauč tü tá stečé;

— Ozemljitev (foldelés)

zaj divjačino, samo go draži. Stari jelenski bik se ešče tak razčemeril, ka nan grajko razlüča. Če pastéra dobro nücemo, njegva cena za 1 ali z 2 leti nazaj pride.

A. Talaber

NAŠE PESMI (2)

DEKLA IDE *

*Dekla ide nutri f püngrad,
dekla ide nutri f püngrad,
dekla ide nutri f püngrad,
gé so raužce se felé,
gé so raužce se felé.*

*Edno primle, paj s' go ftrgne,
Edno primle, paj s' go ftrgne,
Edno primle, paj s' go ftrgne,
se njej štinglič fkraj pisti,
se njej štinglič fkraj pisti.*

*Té si dekla prav premisli,
té si dekla prav premisli,
té si dekla prav premisli,
šterga fanta rajše ma,
šterga fanta rajše ma.*

*Za šinjek ga primli, k seb' ga stisni,
za šinjek ga primli, k seb' ga stisni,
za šinjek ga primli, k seb' ga stisni,
ne püsti ga na taljanski front,
ne püsti ga na taljanski front.*

*Čakaj ti taljanska fara,
čakaj ti taljanska fara,
čakaj ti taljanska fara,
vej ti mi pokažemo,
vej ti mi pokažemo.*

*Kak se more polenta pečti,
kak se more polenta pečti,
kak se more polenta pečti,
vej ti mi pokažemo,
vej ti mi pokažemo.*

*S kruglami ti (j)osolimo,
s kruglami ti (j)osolimo,
s kruglami ti (j)osolimo,
s štükom ti jo načnemo,
s štükom ti jo načnemo.*

(Gorenji Sinik)

* Ta pesen je fsakič na začetki slovenskoga programa na györskon radioni.

—mkm—

PRODATI MLEKO ALI KRAVO!?

Industrija mlečnih izdelkov ima na Madžarskem težave s prodajo, kar neugodno vpliva na odkupno ceno mleka. V zadnjem času so se znašli v težavah tudi kmetovalci v Porabju. Majhne kmetije v tem delu Madžarske so imele skoraj edini stalni dohodek s prodajo mleka.

Medtem ko je cena mleka v trgovini 21 forintov, je odkupna cena 15 forintov 50 filerjev. S tem bi bili kmetje v Porabju še zadovoljni, toda zvedeli so, da bodo za mleko, prodano v maju, dobili le 9 ali 10 forintov.

O tem smo se pogovarjali v Slovenski vesi s Ferencem Doncecem, po domače s Sklauštjinin Pekon.

"Do tejšamau je mleko köštalo 15,50 forinta. Zdaj smo zvedli, ka nan drudji mejsac samo 8 ali 9 forintov plačajo za liter. Zadruga (szakszövetkezet) ne dobi več državne subvencije (állami támogatás), zatok nan na sakši liter dva forinta kraj zemajo. S tauga prej gora držijo zbiralnice (tejcsarnokokat). Največji problem je pa tau, ka zadruga ne odava mleko f

Sombotelo, litji (temveč) v Zalaegerszeg. Oni pa zdaj tjipüvajo mleko z Baranye, tak ka so cejno dola vdarili.

Tü v vesi mamó kaulak 200 krav. Sakši den doladamo kakšni 1000 litrof mlejka. Če da tau tak šlau, tie nieda vrejndno krave krmiti. Vej pa pomalek de liter vodé več vrejndno kak liter mlejka."

Kaj pravi k temu računovodja zadruga János Baracska.

"Najprej je treba vedeti, da

zadruga ni šla "prostovoljno" v to. Lepo povedajo, nam so "priporočili", naj prodajamo mleko mlečni industriji v Zalaegerszeg namesto Sombotel. Zaradi slabega položaja smo bili to prisiljeni storiti. Na začetku leta smo podpisali pogodbo (szerződés) podjetjem iz Zalske županije. Že ta je bila neugodna. Podjetje namreč odkupi od zadruga le 85 % lanske količine. V pogodbi smo določili tudi odkupno ceno.

Vedeti je treba, da je na "mlečnem trgu" velik presežek, zato se je zadruga morala strinjati s spremembo pogodbe, drugače bi se lahko zgodilo, da mleka sploh ne bi odkupovali. Tako nam zdaj podjetje plačuje 13 forintov 80 filerjev za prvovrstno in 11 forintov 10 filerjev za drugovrstno mleko. Od tega zadruga odšteje dva forinta za vzdrževanje zbiralnic, kajti le-ta ne dobiva več državne podpore."

Kmetovalci v Porabju si poskušajo pomagati na ta način, da prodajajo mleko posameznikom ceneje, kot bi ga plačali v trgovini.

Pa še to!

Madžarska vlada je na seji 20. junija sprejela sklep o podpori kmetovalcem, ki so prostovoljno pripravljene zmanjšati re-žo krav molznic.

Tako bi kmetje, ki bi prodali letno 4500 litrov mleka manj — s tem da bi krave prodali klanicam — dobili 10 tisoč forintov podpore za vsako kravo.

Šejka, Roza, Mancí, kaj bo z vami!?

M.S.

OBISK V SLOVENSKI VESI

V internatu monoštrske gimnazije že nekaj let deluje foto-krožek.

Člani krožka si jeseni in pozimi raje poiščemo delo v

ta" v Železni županiji takrat, ko so jo zgradili. Gospodar goji bele lisice. Želeli smo si, da bi pokukali čez visoko ograjo, toda

kažejo urejene domačije, lepi vrtovi, obdelana polja. Perutnino imajo skoraj pri vsaki hiši. V vasi najdemo še tudi precej svinj in krav.

Kjer je vas, tam je tudi pokopališče — pravi stari pregovor. Tako, da smo obiskali tudi zadnje postajališče vaščanov.

Vas je precej razvita, njeni prebivalci gostoljubni in pridni.

Žuža Koltai

ŠOLSKA KNJIŽNICA

Naša šolska knjižnica je v velikem prostoru. V njej je veliko polic, na njih se vrstijo knjige. Police so označene s črkami, da bi laže našli določeno knjigo.

V knjižnici dela učiteljica Piroška. Ona nam svetuje, katero knjigo naj si zberemo. Zapiše tudi, kdo si je knjige izposodil.

Rad berem in zelo rad hodim v knjižnico.

Adri Takač, 5.r.,
OŠ Gornji Senik

Dragi otroci !

Kaže, da vam križanka v 8. številki Porabje ni delala težav, saj smo dobili veliko rešitev. Tudi iz Slovenije ste nam pisali. Zato se je uredništvo odločilo, da bosta izžrebana dva nagrajenca.

Tomaž Kozar z Gornjega Senika naj se javi v našem uredništvu v Monoštru, Vido Šeruga (Poljska 32, Bakovci) pa čaka nagrada na Radiu Murska Sobota pri Silvi Eöry.

KRIŽANKA

Križanko so vam tokrat postavili učenci 6. razreda osnovne šole na Gornjem Seniku. Rešitve nam pošljite do 12. julija.

1. "Najmočnejša" žival
2. Človeku podobna žival
3. Kralj živali
4. Tukaj teče Nil
5. Velika mačka
6. Leteči sesalec
7. Najslabša ocena v šoli
8. Ptica v Južni Ameriki
9. Največja leteča ptica
10. Skupina ovc
11. Zimzeleno drevo
12. 3
13. Dnevni čas
14. Šivanka drugače
15. Enka v šoli drugače
16. Drugi samoglasnik v slovenski abecedi

VEŠ - VEM

Zakaj so žabe zelene?

Si se kdaj že vprašal, zakaj so žabe zelene?

Vidiš, radovednost je lepa čednost!

Veš, žabe so lahko tudi rjave, sive ali celo marogaste. Tudi rumene, modre ali

plavčki, ki so modre barve. To so samčki barske žabe. Ti si vsako pomlad modro obarvajo svoje oblačilo, da bi bolj ugajali samicam.

Žabe imajo tako varovalno barvo v celicah kože. Tako temno barvilo se skozi

rdeče najdemo. Žabe pač nimajo orožja, s katerim bi se lahko ubranile sovražnika, zato se pred njim rade skrivajo. Pri tem jim najbolj pomaga njihova barva. Le-ta je prilagojena okolju, v katerem živijo. Veš, takim barvam pravimo varovalne. Glej, zeleno žabo med različnim zelenjem težko opazimo. Tudi zelene rege, ki se rade skrivajo ob grmovju, med listjem težko odkrijemo. Tudi rjave barve so varovalne, kot na primer pri krastači, ki se dobro skriva na goli zemlji. Taki so tudi urh v blatni luži ali sivka, ki jo največkrat srečamo v gozdu. Znani pa so tudi

razne plasti kristalčkov modro sveti, nad tem pa je na koži še posebna plast rumene tekočine — tako dobi žaba zeleno barvo.

Če pa žaba nima temnega barvila, ji pravimo beličnik. To se zgodi bolj poredko, v resnici pa taka žaba ni bela, ampak bolj rumenkasta. Nekatere vrste žab pa imajo še drugačne, popolnoma drugačne barve. S takimi barvami se ne morejo skrivati, zato jim pravimo, da izživajo. To so žabe s svarilnimi barvami. Takoj, če si prebral ta sestavek do konca, prav gotovo veš nekaj več o žabah.

MINISTROV NAHOD IN SLOVENSKI JEZIK

Zaupam vam veliko skrivnost, zakaj Slovenci uporabljamo kratico itd. Pred več sto leti smo imeli kratico itn, ki je pomenila in tako naprej. Na sestanku je neki minister govoril o slovenskih problemih. V svojem govoru je uporabil kratico itn, toda ker je imel nahod, se je beseda slišala kot itd. To je bilo vseč starim Slovincem in od takrat izgovarjamo kratico v tej različici.

Dušan Mukič, 4.r.,
OŠ Sombotel

Priljubljenost predmetov

Rada hodim v šolo, ker se tam srečam s prijateljicami. Najraje se učim matematiko, ker znam dobro računati. Tudi slovenski jezik se rada učim. Doma se pogovarjamo v narečju, zato mi madžarščina dela težave. Berem veliko slovenskih knjig. Zelo rada berem "novine" Porabje.

Upam, da se bom še veliko naučila, in ko bom šolo končala, bom znala lepo govoriti slovensko.

Monika Ropoš, 4.r.,
OŠ Gornji Senik

Hiša v Slovenski vesi, ki je lepo prilagojena pokrajini in nas spominja na stare kmečke hiše v Porabju.

Slika: Člani fotokrožka gimnazije v Monoštru

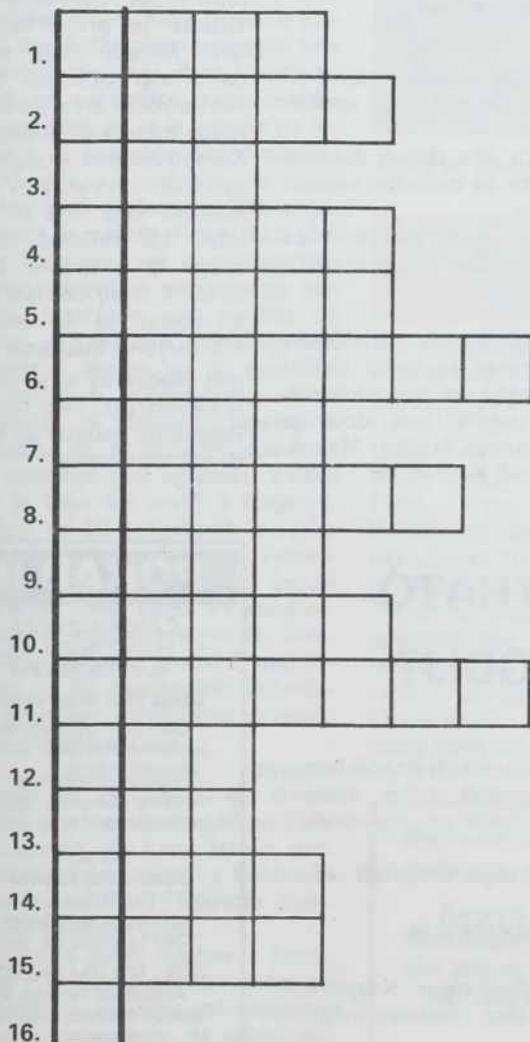
laboratoriju, spomladi in poleti pa si želimo v naravo.

Tokrat smo se napotili v Slovensko ves. Uspelo nam je dobiti primerna kolesa, vsi smo bili zelo dobre volje. Po glavni cesti smo se peljali do zadnje hiše v vasi. Stil hiše je zanimiv. Zvedeli smo, da je bila to "hiša le-

strah je premagal našo radovednost.

Pot nazaj je trajala več časa, kajti poslikali smo vse motive, ki so se nam zdeli zanimivi. Pri zbiralnici mleka smo odložili kolesa in se povzpeli na breg. Razgled je bil čudovit! Zelena trava, pisane rožice!

Prizadevnost prebivalcev

DEZINFORMACIJE

Iz neuradnih virov smo izvedeli, da sta konec oktobra leta 1990 predsednika Madžarske in Slovenije prestopila državno mejo pri Gornjem Seniku.

Od takrat je minilo 246 dni, mejnega prehoda pa še ni. (Je bil to ilegalni prestop?)

Pa prijeten dopust

Približuje se čas dopustov. To naj bi bil čas, ko se otresemo vsakdanjih službenih skrbi, da lahko zadihamo malo drugače. O tem, kje bomo preživeli dopust, zdaj več ni vredno zgubljati besed, saj se je verjetno že vsakdo odločil. Tudi dogovori v družinah o kraju dopustovanja se že sklenjeni. Denar je v glavnem že privarčevan in pripravljen. Če pa ni, pomeni, da bomo med dopustom doma, ali morda nekaj dni pri sorodnikih. Pa povejmo še nekaj o dopustu brez denarja. Prav gotovo, da je pametneje ostati doma, kakor pa biti ves čas dopusta slabe volje, in biti nevoščljiv tistim znancem, sorodnikom ali sosedom, ki bodo vendarle kam odpotovali na oddih. Dopust je torej doma ali v drugem kraju čas, ki si ga po svoji volji razporedimo. Pri vsakdanjem delu pogosto hitimo, pa včasih ne vemo niti, zakaj. Skušamo prihraniti čas, pa ne vemo, kako bi ga uporabili. Čas je vedno bolj v ospredju, pogosto je prepričanje "nimam časa". Sedaj je skoraj vedno tako, da nam časa zmanjkuje. Med dopustom pa naj bi z njimi prosto razpolagali. Na dopustu v drugem kraju ali doma, se vedno zavedajmo, da smo mi tisti, od katerih je odvisno razpoloženje. Dopust kako ta beseda lepo zveni. Če dopust preživljamo v naravi, se moramo zavedati, da so najboljši in

najlepši počitniški užitki v naravi vedno zastoj. Hote-nje po doživetju novega pa nas ne sme prevzeti tako, da malomarno uničujemo, naravne lepote. Pravijo, da v naravi moramo hiteti počasi. Narava mora pronicati v nas, prihajati mora v vsa naša čutila.

Prav gotovo je najučinkovitejši dopust v drugem kraju, saj vsako potovanje in sprememba podnebja silijo človeka k zdravemu naporu, tako da se obenem prilagaja novemu okolju in novemu dnevnemu ritmu življenja in seveda novim razmeram.

Ob odhodu na dopust pa vedimo, da sprememba življenjskega ritma, okolja ali podnebja delno zmede in utruje vsakega človeka. Dopust je tako vendarle čas, ko zaživimo bolj naravno v drugem kraju ali tudi doma, smo bolj uravnovešeni, česar nam vsakdanji ritem dela ne omogoča. Počitek je torej nujno potreben, to pa je povezano z dopustom. Delajmo torej med dopustom tisto in toliko, kolikor organizmu prija. Ne poskušajmo dokazati sebi in drugim, da smo "neuničljivi".

Zaželimo torej drug drugemu prijeten dopust in dober oddih!

JK

CÜGEU (Vajeti)

Naš Francek fse fküp-zmlačenin obrazon de v bauto pa sa sreča s padašon. Padaš ga pita: "Ka je pa s teof? Kak pa tau vö-gledaš?"

Naš Francek pa pravi: "Z menof je nika nej, samo z Riško, z mojo kravo sa emo navolo."

"Ka je pa te s tvojo kravo?" pita padaš.

"Ja, vejs, tau je tak bilau, ka je Riška, da sa go dojjijo, tak divjo štjukala z repon, ka sa kumaj podojijo. Te sa pa čemeran grato pa sa ji na rep cügeu zvezo."

BICIKLI

V ednoj vesi je živo eden nauri človek. Nakak sa je smilúvau nad njin pa ma je eden stari bicikli dau, aj sa

NIKA ZA SMEJ

veseli. Nauri je trnok rad bijo biciklina, ta pa nazaj sa je vozo pa lejto z biciklinon po vesi. Mlajši so pa lejtal za njin pa sa gor prosili na bicikli. Nauri je trnok rad emo mlajša pa njin je nej sto pgrrejšiti. Ednoga pojbiča je gor posado na štango pa ga je pelo. Nej daleč, ka sa eden drugi gor prosil na bicikli. Nauri je v navaula bijo, kakoli je nauri, tau je vedo, ka ne smej mlajša voziti na biciklina. Itak neštja toma drugoma tö nej pgrrejšiti, nje-ga pa posadi znak na sic. Etak sa vozi z mlajši, da sreča policaja. Policaj kaža, aj stana. Nauri pa krči policaja:

"Ne vidiš, ka sakšo mesto zasedeno man na biciklina, tebé več ne moran gorzeti. Samo telko pameti maš?"

I. Barber

NEKAJ PRAKTIČNIH INFORMACIJ

Zdaj, ko je vse manj možnosti za zaposlitev, ko delajo v večini tovarn v Monoštru le 4 dni tedensko, ko so delavci na "začasnem" dopustu, verjetno veliko ljudi zanima, kakšne so možnosti za predčasno upoko-jitev.

Prošnje za predčasno upoko-jitev lahko vloži tisti,

1. ki dobiva najmanj 6 mesecev podpro zaradi brezposelnosti,

2. komu manjka največ 3 leta do starostne upoko-jitve,

3. kdor ima dovolj delovne dobe za starostno upoko-jitev,

4. kdor nima možnosti za zaposlitev oz. prekvalifikacijo.

Prošnje za predčasno upoko-jitev je treba vložiti na uradu za zaposlovanje, kjer dobite tudi dodatne informacije. Naslov: Monoš-ter, Széll Kálmán tér 11.

KINEK ÁLLAPÍTHATÓ MEG ELŐNYÜGDÍJ?

Kérheti az,

1. aki legalább hat hónapja munkanélküli-járadékban részesül (munkanélküli-segélyezették tehát nem)
2. akinek az öregségi nyugdíjkorhatárhoz legfeljebb három év hiányzik,
3. aki az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő-vel rendelkezik és végül,
4. aki nem helyezhető el és nem képezhető át.

A kérelmet a Vas megyei Munkaügyi Központ Kirendeltségén kell benyújtani, ahol részletes információval szolgálnak.

Cím: Szentgotthárd, Széll Kálmán tér 11.

... DO MADŽARSKE

POTNI LIST

Državljeni Republike Madžarske bodo imeli od 1. januarja leta 1992 nove potne liste, narejene po mednarodnih normah. Stari potni listi bodo uporabni do datuma veljavnosti. Novi potni list bo manjšega formata, namesto 64 bo imel le 32 strani. Veljal naj bi 10 let za odrasle, za mladoletnike pa 5 let. Na platnicah bo nov grb Republike Madžarske.

MANJ VZHODNIH, VEČ ZAHODNIH TURISTOV

Do konca maja je Madžarsko obiskalo približno 10 milijonov tujcev, kar pomeni 10-odstotni padec v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Podatki kažejo, da je razen državljanov Češke in Slovaške federacije in Romunije padec najbolj očiten pri potnikih iz vzhodnih držav. Zahodnih državljanov je prišlo več kot lani. Meseca maja nas je na primer obiskalo 50 % več nemških državljanov kot istega meseca prejšnjega leta. Najbolj opazen je upad jugoslovanskih turistov. V petih mesecih tega leta so zabeležili 1,8 milijona obiskovalcev iz te države, kar je za 35 % manj kot lani maja. V tujino se je napatilo 4,3 milijona Madžarov. Pro-met Madžarov se je povečal le na avstrijski meji (za 20%). Povprečni podatki pa kažejo 6-odstotni padec.

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica Marijana Sukič

Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Széll Kálmán tér 11, p. p. 77

Cena: posamezna številka 10 forintov oz. din, celoletna naročnina 240 forintov oz. din

Tisk: SOLIDARNOST, Arhitekta Novaka 4 69000 Murska Sobota, Slovenija

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Poslušajte slovenski program na Radioni Győr! Fsakšo nadelo od pau enajste do enajste vöre. Fsejn vörnín poslušalcon, hvala lejpa!